Véradók tanácskozása

Tegnap délelőtt Szegeden, az MTA Biológiai Kutatóintézetének előadótermében folytatódott az V. országos véradó-konferencia. *Dr. Rózsa József*, a megyei tanács vb egészségügyi osztályának vezetője üdvözölte a részt vevőket, majd *dr. Koncz János*, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának titkára tartott tájékoztatót a megye gazdasági, társadalmi és kulturális helyzetéről, fejlődéséről.

Ezután *dr. Simonovits István* egyetemi tanár értékelte a véradómozgalom elmúlt kétévi munkáját, és vázolta az elkövetkező időszak feladatait. *Dr. Hollán Zsuzsa* egyetemi tanár a vérplazma fehérjefrakcióinak előállítását s ennek klinikai jelentőségét ismertette. *Dr. Gál György* egyetemi tanár a véradószervező munka regionális rendszerhez kapcsolódó feladatairól beszélt. *Dr. Bóné Júlia*, a Magyar Vöröskereszt budapesti szervezetének osztályvezetője a térítésmentes véradás szervezéséről, *dr. István Lajos* címzetes egyetemi tanár a szervező munka új módszereiről, *dr. Kovács Máté* főorvos pedig a helyi agitációs munka jelentőségéről tartott előadást.

Ma, vasárnap délelőtt *dr. Pesta László*, a Magyar Vöröskereszt budapesti szervezetének elnöke beszél a főváros vérellátásáról, majd *dr. Gyüszü Miklós*, a Magyar Vöröskereszt főtitkárhelyettese összegzi a konferencián elhangzottakat. Az V. országos véradó-konferencia *Hantos Jánosnak*, a Magyar Vöröskereszt főtitkárának zárszavával fejeződik be.

Az öltözködési kultúra fejlődése

Pártfórumon a ruházati ellátás

Számolhatunk-e a kereslet további növekedésével ruházati cikkekből és ahhoz mérten fejlődik-e az üzlethálózat? A készlet bővítésével megoldható-e a szezonális árukból a jobb ellátás? Milyen szerepet játszik a forgalomban a Centrum-hétfő? Az új nyitvatartási rendnek van-e gazdasági jelentősége? Boltról boltra járnak a szülők, hogy 10—12 éves fiuknak vásároljanak félcipőt, szandált, hosszú vagy rövid nadrágot, de nem kapnak. Miért van ez így?

Ilyen és ehhez hasonló kérdések vezették be az MSZMP Szeged városi bizottsága mellett működő gazdaságpolitikai bizottság legutóbbi tanácskozását, amelyen *Réti Csabáné dr.*, a városi tanács kereskedelmi osztályának vezetője előterjesztése tájékoztatásként szerepelt a város ruházati termékkel való ellátásáról, különös tekintettel a gyermek- és ifjúsági ruházkodási cikkek kínálatára. A tanácskozáson — amelyen *dr. Kúti Árpád*, a gazdaságpolitikai bizottság vezetője elnökölt — részt vett *dr. Csonka István*, a városi pártbizottság osztályvezetője, s a kibővített ülésen ott voltak a nagy- és kiskereskedelem vezetői is.

Szeged kiemelt felsőfokú kereskedelmi központ és jelentős szerepet tölt be a többi Csongrád megyei város és település között. A város népessége 1976—78-ban 3,2, a népesség korcsoportok szerinti összetételében a 0—14 éves korúak száma pedig 9,2 százalékkal nőtt. Ezek a számok meghatározó jellegűek a ruházati forgalom, az igények kielégítésének alakulásában.

A város ruházati forgalma 40 üzletben 10 ezer négyzetméter alapterületen realizálódott tavaly. Az üzletek többségének korszerűsítésével javultak a vásárlók és az üzletek dolgozóinak körülményei. A nagyáruház elkészültével még inkább javul majd a helyzet. A ruházati forgalomban a Komplett Ruházti Vállalat 47, a Centrum Áruház 36, a Szeged és Vidéke ÁFÉSZ 4 százalékot képvisel. Ezek mellett az ABC-áruházak és a magánkereskedelem a forgalomból 13 százalékban részesül.

Tavaly a ruházati összforgalomban a divat-, a kötöttáru és fehérnemű 33, a konfekció 26—28, a cipő 15 százalékkal szerepelt. Csökkent a kereslet a méteráruk iránt az új mérettáblázat megjelenésével, másrészt a fazonárak emelkedése miatt. Nem volt kedvező hatású a vásárlás növekedésére lakástextíliában a nem kellő minőség és választék szőnyegáruban, konfekcionált ágyneműkben, függönyökben. Egyöntetű a megállapítás: a kereslet a korszerű, a könnyen kezelhető felsőruházati cikkek felé tolódott el. A cipőforgalom 30 százalékkal volt nagyobb, mint 1976-ban, viszont sem választékban, sem mennyiségben nem volt megfelelő a kínálat felső kötöttárukból, különös tekintettel a divat szerinti igényekre.

Gyermekruházati cikkekből mennyiségben és választékban — az eseti méretekből eltekintve kamasz, bakfis és leány ruháknál — megfelelő volt a kínálat tavaly, hasonlóan gyermekcipőből, amelynek forgalma az utóbbi három évben másfélszeresére nőtt, jóllehet volt kifogásolni való a választékban. A kereskedelmi irányító és végrehajtó szervek egyaránt azon munkálkodtak, hogy a népesedés-, ifjúsági és nőpolitikai határozatokból a rájuk eső feladatoknak eleget tegyenek. Tükröződik ez számokban is. E tekintetben 77,7 millió forint forgalmával tavaly első helyen állt a Komplett Ruházati Vállalat. Ez az összeg 13 százalékkal nagyobb az 1976. évinél. Gyermek- és ifjúsági ruházati boltjainak forgalma is ennyivel nagyobb a vállalat összforgalmánál.

A Centrum Áruház ruházati forgalma tavaly 54,9 millió forint volt, 38 százalékkal magasabb az 1976. évinél. Az utóbbi három évben ebben az áruházban 20 százalékkal nőtt a ruházati cikkek forgalma. Hozzájárult a növekedéshez, hogy az úgynevezett Centrum-hétfőkön számos esetben gyermekruházati cikkek szerepeltek. Szegeden a ruházati forgalom 1976-hoz képest 13,4, gyermekruházati cikkekből pedig 24 százalékkal nagyobb.

Az áru nagyobb hányadát a nagykereskedelemtől szerzik be a kiskereskedelmi vállalatok, a többit helyi gyártó cégektől, ipari szövetkezetektől, rövidárucikkeket pedig magánkisiparosoktól. Ezekkel a kapcsolatok körét bővíteni kettős, sőt hármas érdekeltség, ha a vásárlók igényét is figyelembe veszszük. Az utóbbi két évben a ruházati ellátásban a minőségre, a választékra eső kifogások háttere a gyártó cégeknél keresendő és kevésbé a kereskedelemben, amely azt hozza forgalomba, amit és amilyet kap. Szezonális, az évszakhoz igazodó árukból általában egyszer rendelhet a kiskereskedelem és alig van kilátása arra, hogy árusítás közben a szín- és méretbeli hiányokat pótolhassa újabb megrendeléssel, vásárlással.

A lakosság igényét mindjobban kielégíteni ruházati cikkekből jövőre is, már most készül a nagy- és kiskereskedelem, s megrendeléseiket megkapják a szakipari termelőüzemek, gyárak, vállalatok, hogy időben felkészülhessenek a hazai piac ellátására.

L. F.

Az elmélyült barátság napjai

Mindig közel állt egymáshoz a magyar és a lengyel. Népeink találkozóin, mint a most lezajlott lódzi barátsági napok eseményein, sűrűn emlegették ezt a résztvevők, s most már, több mint három évtizeddel mindkét ország felszabadulása után, nem is csupán a hagyományokra hivatkozva. Minden régi hagyománynál többet jelent a magyar—lengyel barátság és együttműködés az új társadalmi rend, a szocializmus építésében.

Ezt méltatták, ezt szemléltették a Csongrád megyei találkozók Lódz megye küldötteivel. Mindenekelőtt e találkozók, a barátkozás tömegessé válása a jellemző. Mind szélesebb a két nép közvetlen testvéri találkozása, hiszen csupán most, a lódzi napok során, mintegy ötven rendezvényen folytatódott az ismerkedés, csaknem húszezer résztvevővel.

Vendégek jártak nálunk a testvéri Lódz megyéből, akik azonban — örömünkre — teljes szívvel otthon érezték magukat, amint például egyikük, Edward Disko, a lengyel néphadsereg vezérőrnagya, szegedi látogatása alkalmával elmondotta: „Közös a cél, és ez összekapcsolja népeinket." Lengyel vendégeink számára igazi munkás napok voltak a Csongrád megyei tartózkodás napjai. Az említett fél száz rendezvénynek főszereplői voltak.

Tájékoztatást kaptunk a mai Lengyelországról. Egy dícső utat bejárt, harcos nép küzdelmes útjáról és nagyszerű eredményeiről a szocializmus építésében. Megismertük a lengyel gazdaság, az ipar, a földművelés, a kultúra, a művelődés eredményeit. Előadások, filmek, művészeti kiállítások, baráti estek adtak számunkra ízelítőt Lódz megyéről és annak tehetséges, dolgos népéről, ifjúságáról, művészeiről.

Nagyszerű volt minden egyes megnyilvánulás a lódzi barátsági napok alkalmával, mert a két terület vezetése, vezető intézményei közötti rendszeres kapcsolat mellett maga a lakosság is részesévé vált a testvéri együttműködésnek. A szegedi megyeházán rendezett fotókiállításnak, a vásárhelyi vagy a szegedi képzőművészeti bemutatónak sok ezer nézője volt. Telt ház előtt vetítették Zanussi lenyűgöző hatású filmjét, a Spirált. Sikersorozat kísérte a táncegyüttes és a bábegyüttes programjait. Ipari üzemekben, tsz-ekben szereztek személyes barátokat, teremtettek alapot tartós kontaktusra a helyszíni látogatások és eszmecserék, amelyek skálája életünk szinte minden területét átfogta. És sokat gyarapították a tudást kölcsönösen a tapasztalatcserék.

Nagyszerű, hogy népeink ilyen sokoldalú találkozásokon öregbítik a barátságot. Ezt állapították meg maguk a vendégek is, Jan Likowski, a Lengyel Kultúra igazgatóhelyettese mindenekelőtt azt tartja nagy eredménynek, hogy e baráti kapcsolatok a társadalom minden rétegére kiterjednek, itt, Csongrád megyében és a távoli Lódzban is. „Ha csak annyi történt, hogy Csongrád megye közelebbről megismerte Lengyelországot, akkor már érdemes volt" — mondotta.

Márpedig ennél sokkal több történt. A Csongrád megyei lódzi barátsági napok eseménye során két, szocializmust építő nép testvéri barátsága, együttműködése vált még szorosabbá. Tudjuk: ez az összefogás segít minket tovább haladni a magunk választotta úton: Lódzban és Csongrádban — együtt.

★

Hazautazott a lódzi politikai delegáció

A lódzi barátsági napok alkalmával a múlt héten megyénkben tartózkodott Genowefa Adamczewska elvtársnő, a LEMP lódzi bizottsága propaganda- és kulturális ügyekkel foglalkozó titkára vezetésével egy háromtagú politikai delegáció. A küldöttséget szombaton a Ferihegyen búcsúztatták *dr. Tamasi* Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője, *Bányainé dr. Birkás* Mária, a Szeged városi tanács elnökhelyettese és *Molnár* Sándor, a Hazafias Népfront Csongrád megyei bizottságának titkára.

Együttműködés

Szocialista együttműködési megállapodást és komplex keretszerződést kötött a Délmagyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat, valamint a Volán 10. sz. Vállalat tegnap, szombaton. A szerződést *Sipos Mihály*, a DÉLÉP vezérigazgatója és *dr. Kardos János*, a Volán igazgatója írta alá. A lényeg: a DÉLÉP a személyszállítási, az árufuvarozási és a rakodási feladatok komplex megoldásával a Volánt bízza meg. A két vállalat az eddiginél szigorúbban ellenőrzi a gépjárművek kihasználását, gazdaságos munkáját és a tapasztaltakról tájékoztatják egymást. Nagyobb gondot fordítanak az üzemi és a közúti balesetek elleni védekezésre. Példa az elővigyázatosságra: a különösen veszélyes rakodási területeken dolgozó közlekedésiek számára a DÉLÉP is megadja a munkavédelmi előírásokat. A szerződés számos megjegyzést tartalmaz még; ezek egyike: a Volán utazási irodája segíti a DÉLÉP dolgozóinak hazai és külföldi utazásait.

A lakáselosztás

Tovább kell javítanunk az építőipari szolgáltatások színvonalát, elősegítve a társasházak és a személyi tulajdonban levő lakóépületek felújítási munkáit is. Természetesen, mint eddig, a jövőben is számítunk a lakosság saját munkájára. Ahhoz azonban, hogy a lakóházaikat korszerűsítsék, felújítsák, elegendő anyagot, szerszámot kell biztosítani, s meg kell szervezni a gépek beszerzését, illetve kölcsönzését, más szóval: *a lakásfelújítási szolgáltatást.*

Sokat építettünk, s a terveinkben szereplő 65—75 ezer lakás jelzi további tennivalóinkat. Ez teljes mértékben indokolt, mert közben az igények növekedése eredményeként egyrészt nem csökkent a lakásra várók száma, másrészt differenciáltabbak az igények. Az új lakóépületek csak részben jelentenek új lakást, mert pótolják az elavultat, s városainkban ma is igen sok elavult lakást tartanak nyilván. A második tizenöt éves lakásépítési programunkban a vizes, egészségre ártalmas pince- és szükséglakások felszámolására, illetve az ezekben lakók jó körülmények közé költöztetésére is gondolunk. *Ez fontos politikai kérdés.*

A másik feladat a családok mobilitásából következik. A megyei pártbizottság határozata hangsúlyozza, hogy a jövőben is *a lakáshoz jutás többféle formáját* kell alkalmazni, növelve az elosztás hatékonyságát, az igények differenciáltabb kielégítése érdekében. Indokolt társadalmi igény, hogy a többgyermekes családok, a fiatal házasok és a fizikai munkások *az átlagosnál gyorsabban jussanak lakáshoz.* Mivel megyénkben még jelenleg is több ezer fiatal házas él albérletben, fokozottabban kell elősegíteni szerényebb igényű garzonlakások és „albérlők házainak" létrehozását. Ily módon kívánjuk biztosítani elhelyezésüket, illetve kellő előtakarékosság mellett, végleges otthonteremtésüket. Az elmúlt években Szegeden minden igényt kielégítő garzonlakásokat építettünk. Ezekben egyebek között 492 fiatal jutott átmenetileg otthonhoz. Ez a forma azonban elég nagy költséget jelent, mind az építtető, mind az ott lakók részére. Ezért hívja fel a figyelmet a megyei pártbizottság arra, hogy kívánatos a jól bevált garzonlakások mellett szerényebb kivitelű és olcsóbb bérű albérlők háza is épüljön.

A lakásellátottság javításának, az igények jobb és differenciáltabb kielégítésének az új lakások kiutalása mellett — amint ezt a megyei pártbizottság is megállapította — *fontos feltétele a szervezett, lépcsőzetes lakáscserék rendszerének kialakítása.* Ezért napirenden levő feladatunk a családokon belüli népességmobilitásból eredő változó igények feltárása. Az ilyen jellegű szükségletek szervezett, lépcsőzetes lakáscserékkel történő kielégítése. Ma még ugyanis csak kis mértékben követi a lakáselosztás a családok létszámváltozását. Kívánatos olyan feltételek és társadalmi közhangulat kialakítása, amely természetesnek tartja — és ezzel elősegíti —, hogy a családok létszámváltozásától függően, az állampolgárok kisebb lakásból nagyobbakba, majd évek múltán esetleg újra kisebbekbe költözzenek. A tanácsi és ezen belül a lakásügyi szerveknek erre a többletmunkával járó feladatra fel kell készülniük. Olyan szemléletet kialakítani munkájukban, amely elősegíti, szolgálja, és nem fékezi a célok elérését. Tavaly például több mint háromezer városi lakásból csak mintegy 180 esetben valósult meg lépcsőzetes lakáscsere, bár az igények igen nagyok.

A lakáselosztás jelenlegi gyakorlatát — eredményeink ellenére — igen sok, s egyre gyorsan, *jogos kritika éri.* Jó dolog az, hogy az elmúlt három évben városainkban a társadalmi bizottságok bevonásával névjegyzék alapján elosztott 1512 új tanácsi bérlakásból *1079-et fizikai dolgozó kapott.* Az is megfelel társadalompolitikai elvárásainknak, hogy az új tanácsi bérlakások mintegy felét fiatal házasoknak juttatták. Mindennek ellenére a lakáselosztási rendszer továbbfejlesztése, lényegében lakásgazdálkodássá történő átalakítása feltétlenül szükségessé teszi a jelenlegi lakásigénylési és -kiutalási gyakorlat *kiritikai felülvizsgálatát.*

Vizsgálnunk kell a jelenlegi nyilvántartásokat, hogy megszüntethesszük azok pontatlanságait és kielégíthessük a gyakran igen régóta fennálló jogos igényeket. Továbbra is arra kell törekednünk, hogy maradéktalanul érvényesüljenek a fizikai dolgozókra, a fiatal házasokra, a nagycsaládosokra vonatkozó kedvezmények és elsőbbségek. Nem kétséges, hogy a számítógépes elbírálás az objektivitás egyik fontos biztosítéka. *De a gép csak eszköz, s nem lehet csak a gépre bízni ennek az életviszonyok, a családok boldogulása szempontjából fontos kérdésnek az eldöntését.*

A mennyiség, a minőség, az építési ütem áll terveink előterében. Ez kötelezően írja elő a beruházó, a tervező és a kivitelező vállalatok olyan *konstruktív együttműködését*, amely a különböző szakmai szempontok összehangolásán túl következetesen érvényesíti a drágán közművesített telkek nagy hatékonyságú felhasználását. Jelenlegi adottságaink mellett a jövőben sem tudunk lemondani a szintszámok emeléséről, a középmagas beépítés arányának növeléséről. Ma az állami célcsoportos beruházással készült lakások 48 százaléka — Szegeden 39 százaléka — középmagas (6—12 emelet). Ez utóbbi szám nem éri el az V. ötéves tervben engedélyezett mértéket.

Nem feledkezhetünk meg a családiházépítési program végrehajtásáról, hiszen a tervezett lakások 40—45 százaléka épül majd ilyen formában. Igaz, hogy városaink mind nagyobb telekgondokkal küzdenek. Ezért — úgy látjuk — foglalkozni kell azzal, hogy hosszú távon, a szorosan vett agglomerációs területen, *elsősorban a Szegedet körülvevő községekben épüljenek meg az egyébként a városban dolgozó emberek családi házai.* Ez az együttműködés új formáit igényli tanácsainktól.

A 15 éves lakásépítési program, e kiemelkedő fontosságú társadalompolitikai célkitűzés végrehajtása érdekében készíti el a megyei tanács a pártbizottság állásfoglalása alapján, majd ez év őszén napirendre tűzi, s megvitatja *az 1990-ig szóló lakásépítési és lakásgazdálkodási tervet.* A döntést követően helyes és szükséges, hogy a tervező, a kivitelező és lebonyolító vállalatok is készítsenek megfelelően egybehangolt középtávú terveket. Elemezzék az eddig végzett munkát, hogy a tapasztalatok összegzése alapján eredményesen valósíthassák meg a rájuk váró feladatokat. Hosszú távú lakásépítési tervünk megvalósítása minden közreműködőtől *további, az eddiginél nagyobb erőfeszítéseket, gondos tervezést, racionális eszközfelhasználást, jó minőségű, ütemes munkát igényel.* Arra kérjük megyénk lakosságát, támogassa, segítse elő ennek megvalósítását.

DR. PERJÉSI LÁSZLÓ,
a Csongrád megyei Tanács elnöke